

บันทึก

เรื่อง การส่งเสริมการสำรวจและทำเหมืองแร่ดิบบุกในทะเล

เดิมสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สร.๐๒๐๓/๑๖๕๓ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้แจ้งประกาศข้อตกลงใจของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการขุดแร่ฝังทะเลอันดามันของเกาะภูเก็ต ซึ่งมีความว่า

“๑. ไม่ให้ขุดแร่ในอ่าวป่าตอง และที่ห่างจากแนวชายฝั่ง (นับจากแนวตัดส่วนบนของกระพุ้งอ่าว ไม่ใช้วัดจากกระพุ้งอ่าว) ๔ กม.

๒. บริเวณอื่น ๆ ตลอดชายฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ตที่ได้ประทานบัตรแล้วก็ทำต่อไป ประทานบัตรที่หมดอายุไม่มีการต่อ และถ้าปรากฏโดยแน่ชัดว่าก่อให้เกิดผลเสียแก่สิ่งแวดล้อมก็ให้ระงับการขุดแร่

๓. ผู้ขอประทานบัตรใหม่ตลอดฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ต ให้รอผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งจะศึกษาเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๒๖

ให้คณะกรรมการกฤษฎีการับไปดำเนินการในแง่กฎหมาย และให้กระทรวงอุตสาหกรรมประสานงานกับบริษัทที่ได้ประทานบัตรไปแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงใจดังกล่าว”

และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ให้ดำเนินการตามประกาศข้อตกลงใจของนายกรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป

สำหรับในข้อที่นายกรัฐมนตรีให้คณะกรรมการกฤษฎีการับไปดำเนินการในแง่กฎหมาย นั้น เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยการประชุมร่วมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๔ ซึ่งได้มีการประชุมไปแล้วรวม ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ที่ประชุมได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมทรัพยากรธรณี) ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) ผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและผู้แทนองค์การเหมืองแร่ในทะเล แล้ว จากข้อเท็จจริงที่ได้ฟังจากผู้แทนของสำนักงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ที่ประชุมมีความเห็นเป็นการปรารภในเบื้องต้นว่าการที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามความตกลงใจของนายกรัฐมนตรีที่ระบุนั้น ในบางประการเป็นการยากที่จะกระทำได้โดยให้ถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตามปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนฯ ว่า ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะมีความตกลงใจดังกล่าว นายกรัฐมนตรีได้ไปตรวจสอบสถานที่และพิจารณาสภาพความจริงด้วยตนเองมาแล้ว ที่ประชุมจึงเห็นว่าจากการประสพเหตุการณ์ของนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ที่ประชุมน่าจะได้รับทราบข้อเท็จจริงและมูลเหตุเพื่อให้เกิดความถูกต้องดังเจตนารมณ์

ของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีในทางที่เป็นคุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง จึงยังมิได้มีมติในการประชุมครั้งนั้น
อย่างไร แต่ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ในขณะนั้นคือ
พันเอก จำลอง ศรีเมือง) มาชี้แจงต่อที่ประชุม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือเชิญ
เลขาธิการนายกรัฐมนตรีขอให้มาชี้แจงในการประชุมครั้งที่สองซึ่งกำหนดต่อมาเป็นวันที่ ๒๖
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ และเมื่อถึงกำหนดวันประชุมครั้งที่สองดังกล่าว เลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้
มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สร.๐๑๑๑/๕๕๕๖ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔ แจ้งมาว่า เพื่อเป็นการ
ประหยัดเวลาขอชี้แจงเรื่องราวทั้งหมดเท่าที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีทราบเป็นบางประการ
ส่วนตัวเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเองนั้นจะมาชี้แจงเพิ่มเติมได้ในวันที่ตรงกับวันพฤหัสบดี ต่อมา
ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๔ คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้มีการประชุมอีกครั้งหนึ่ง แต่วันประชุม
ครั้งหลังนี้ปรากฏว่า เลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็ติดราชการไม่อาจมาร่วมประชุมได้อีก ที่ประชุม
เห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาตีความปัญหาดังกล่าวเป็นไปโดยรอบคอบและด้วยเจตนามุ่งต่อ
คุณประโยชน์ดังที่ได้สรุปไว้ในการประชุมครั้งแรก ที่ประชุมจึงมอบให้รองเลขาธิการ
คณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นเลขานุการของที่ประชุมไปพบเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความ
ขึ้นกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายละเอียดของการประชุมพิจารณาปัญหาดังกล่าวที่ได้
ดำเนินการไปแล้วทั้งหมด พร้อมกับขอทราบข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากนายกรัฐมนตรีในเรื่องนี้ด้วย
ซึ่งนับแต่นั้นมาสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็ได้ติดต่อให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอย่างใด เรื่องจึง
ค้างพิจารณาอยู่ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๖๐๑/๑๑๖๑ ลงวันที่ ๒
เมษายน ๒๕๒๕ เรียนไปยังเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อขอให้สั่งการในเรื่องนี้ หากเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีประสงค์จะให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือรองเลขาธิการคณะกรรมการ
กฤษฎีกาไปชี้แจงอีกครั้งหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการนำความกราบเรียนนายกรัฐมนตรีก็ขอให้แจ้งให้
ทราบ ต่อมา เลขาธิการนายกรัฐมนตรี (พลโท จันทรวงศ์ ศิริสุทธิ) จึงได้มีหนังสือ ที่ สร.
๐๑๐๔/๘๑๐๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๕ แจ้งมายังเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า
นายกรัฐมนตรียังยืนยันข้อตกลงใจเดิม

ลำดับความเป็นมาในการหารือเรื่องนี้มีดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการ
กฤษฎีกาจึงขอให้มีการประชุมร่วมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๔
เพื่อพิจารณาปัญหานี้อีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๕ ซึ่งที่ประชุมได้รับฟังคำชี้แจง
ข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) และมีความเห็นว่า
เมื่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ยืนยันความประสงค์ของนายกรัฐมนตรีมาเช่นนี้ ประกอบกับความ
ตกลงใจนั้นได้ระบุให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในแง่ของกฎหมาย รวมทั้งรัฐมนตรีประจำ
สำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้แจ้งต่อรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วยว่า
ขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าสมควรมีการแก้ไขกฎหมายหรือไม่ ที่ประชุมจึงพิจารณาในข้อกฎหมาย
พร้อมกับพิจารณาถึงการแก้ไขตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้ขอมาดังกล่าวด้วย

ที่ประชุมได้พิจารณาประกาศข้อตกลงใจดังกล่าวซึ่งมีประเด็นที่จะต้องพิจารณา
ในแง่กฎหมาย ๓ ประการ คือ

๑. การห้ามผู้ได้รับประทานบัตรที่ได้ออกให้มีการทำเหมืองในเขตที่ระบุตาม

ประกาศข้อตกลงใจฯ และประธานบัตรยังไม่สิ้นอายุ ไม่ให้ทำการชุดแร่ในเขตสัมปทานของตนในบริเวณที่กำหนด จะกระทำได้เพียงใด หรือไม่

๒. ในกรณีที่ประธานบัตรที่ออกให้ทำเหมืองในบริเวณอื่นตลอดชายฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ตได้สิ้นอายุแล้ว จะไม่อนุญาตให้มีการต่ออายุประธานบัตรได้หรือไม่ เพียงใด และในกรณีที่ปรากฏว่าการทำเหมืองตามประธานบัตรก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม จะสั่งระงับการชุดแร่ได้หรือไม่

๓. ในกรณีของผู้ขอประธานบัตรใหม่ตลอดฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ต การสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรณผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งจะศึกษาเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๖ ก่อนพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต จะกระทำได้หรือไม่ เพียงใด

ผลการพิจารณาปรากฏว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (การประชุมร่วมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ คณะที่ ๗ และคณะที่ ๘) มีความเห็นดังนี้

(๑) สำหรับประเด็นตามข้อ ๑. เห็นว่า การห้ามผู้ได้รับประธานบัตรไม่ให้ทำเหมือง จะกระทำได้อีกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยแร่หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ การสั่งให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำเหมืองได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑^๑ ว่า ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่มีอำนาจสั่งให้หยุดการทำเหมืองได้เฉพาะในกรณีที่เห็นว่าการทำเหมืองจะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน และทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือประธานบัตรเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการทำเหมืองเพื่อป้องกันอันตรายนั้นแล้วแต่ผู้ถือประธานบัตรยังละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตาม ส่วนเหตุของการเพิกถอนประธานบัตรตามมาตรา ๙ ทวิ มาตรา ๕๓ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๓๘ ทวิ มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๕๒ หรือมาตรา ๑๕๒ ตริ ก็ไม่อาจนำมาใช้กับกรณีนี้ได้ นอกจากกฎหมายว่าด้วยแร่แล้ว ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีสั่งให้บุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๐^๒ ระงับการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดอันตราย

^๑ มาตรา ๗๑ ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่าการทำเหมืองหรือแต่งแร่จะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ถือประธานบัตรให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการทำเหมืองแต่งแร่ตามที่เห็นว่าเป็นเพื่อป้องกันอันตรายนั้นได้และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการทำเหมืองหรือแต่งแร่เสียทั้งสิ้นหรือส่วนหนึ่งส่วนใดตามที่เห็นสมควร

^๒ มาตรา ๒๐ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหาย หรือบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว ไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดขึ้น หรือสั่งให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการระงับหรือลดความรุนแรงแก่สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีเหตุดังกล่าว

อำนาจในการสั่งตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีก็ได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หรือความเสียหายแก่สิ่งแวดลอมได้ ถ้าปรากฏว่ามีเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากสภาวะสิ่งแวดลอมเป็นพิษและการปล่อยไว้จะเป็นอันตรายต่อชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ จึงเห็นได้ว่าการที่จะห้ามผู้ได้รับประทานบัตรไม่ให้ทำเหมืองจะต้องเป็นกรณีที่ได้มีการทำเหมืองแล้ว และปรากฏว่า ความเสียหายเกิดขึ้นจากการทำเหมืองเท่านั้น ถ้าทราบได้ยังไม่มีการทำเหมืองหรือยังไม่เกิดความเสียหายดังกล่าวก็ย่อมไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะห้ามผู้ได้รับประทานบัตรไม่ให้ทำเหมืองในเขตประทานบัตรได้ ดังนั้น เมื่อกฎหมายได้กำหนดเหตุที่ห้ามการทำเหมืองหรือเหตุที่จะให้มีการเพิกถอนประทานบัตรไว้โดยชัดแจ้งแล้ว การห้ามทำเหมืองหรือการเพิกถอนประทานบัตรที่ไม่เข้าเหตุดังกล่าวจึงย่อมกระทำมิได้ประทานบัตรก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สิ่งแวดลอม จะสั่งให้ระงับการขุดแร่ได้หรือไม่ อีกกรณีหนึ่งนั้น เห็นว่า ในกรณีแรก ตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒) สำหรับประเด็นตามข้อ ๒. ซึ่งแยกพิจารณาได้ ๒ กรณี คือ กรณีที่ประทานบัตรที่ออกให้ในบริเวณตลอดชายฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ตสิ้นอายุแล้ว จะไม่อนุญาตให้มีการต่ออายุประทานบัตรได้หรือไม่ กรณีหนึ่ง และกรณีที่ปรากฏว่าการทำเหมืองตามได้บัญญัติว่า “ประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี เมื่อผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอต่ออายุก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ รัฐมนตรีจะต่ออายุประทานบัตรให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมกำหนดเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินยี่สิบห้าปี” การจะอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตรหรือไม่จึงเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และโดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ อนุมัติให้เป็นไปตามข้อตกลงใจของนายกรัฐมนตรีการที่รัฐมนตรีฯ ไม่อนุญาตให้ต่ออายุสัมปทานในบริเวณดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนกรณีที่สอง การที่การทำเหมืองก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สิ่งแวดลอม จะสั่งให้ระงับการขุดแร่ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ในกรณีที่การทำเหมืองหรือแต่งแร่จะทำให้เป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ย่อมมีอำนาจสั่งให้หยุดทำเหมืองได้ตามมาตรา ๗๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือในกรณีที่ปรากฏว่ามีเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากสิ่งแวดลอมเป็นพิษเพราะการทำเหมือง และการปล่อยไว้จะเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของประชาชน นายกรัฐมนตรีอาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดลอมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๔ สั่งระงับการทำเหมืองที่กำลังกระทำอยู่ได้

(๓) สำหรับประเด็นตามข้อ ๓. เห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๑๗ (๑)^๕ แห่ง

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคสอง ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

^๕ มาตรา ๑๗ ให้นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

(๑) ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการ และข้อเท็จจริงปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ซึ่งได้รับโอนอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารบางส่วนของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้อาศัยอำนาจดังกล่าวประกาศกำหนดให้การทำเหมืองตามกฎหมายว่าด้วยแร่ทุกขนาดเป็นกิจการที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม^๗ ดังนั้น ในการพิจารณาออกประทานบัตรให้แก่ผู้ขอประทานบัตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ออกประทานบัตรตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง^๘ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ จะต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะเตรียมงานของผู้ขอประทานบัตรต่อสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘^๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนั้น การที่นายกรัฐมนตรีสั่งให้เจ้าหน้าที่

ต้องที่รายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะเตรียมงาน และต้องเสนอรายงานนั้นต่อสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๑๓ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาการตามกฎหมายว่าด้วยสภาวะแวดล้อมแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการพลังงานแห่งชาติ ไปเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

^๗ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน เรื่อง การกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔

^๘ มาตรา ๕๔ รัฐมนตรีเป็นผู้ออกประทานบัตร ประทานบัตรให้มีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออกและในกรณีที่ผู้ขอประทานบัตรได้รับประทานบัตรชั่วคราวอยู่ก่อนแล้วให้นับอายุประทานบัตรเริ่มต้นแต่วันออกประทานบัตรชั่วคราวฉบับแรก

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ มาตรา ๑๘ กรณีที่มีประกาศตามมาตรา ๑๗ (๑) ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาต ออกใบอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตให้บุคคลดำเนินการตามโครงการหรือกิจการใด ๆ เสนอรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะเตรียมงานของบุคคลซึ่งขออนุญาต ขอให้ออกใบอนุญาต หรือขอต่ออายุใบอนุญาต

ที่เกี่ยวข้องรอฟผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก่อนพิจารณาอนุญาตคำขอประทานบัตรของผู้ขอประทานบัตรใหม่ตลอดชายฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ต จึงมีอำนาจที่จะสั่งให้รอไว้เพียงตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น แต่จะให้รอฟผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งจะศึกษาเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๒๖ นั้น ย่อมไม่อาจกระทำได้

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (การประชุมร่วมของกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒ คณะที่ ๗ และคณะที่ ๘) เห็นว่า ประกาศข้อตกใจของนายกรัฐมนตรี ข้อ ๑. นั้น ในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ สำหรับในข้อ ๒. กรณีที่ประทานบัตรหมดอายุแล้วจะไม่มีการต่ออายุประทานบัตรให้ และถ้าปรากฏโดยแน่ชัดว่าการทำเหมืองแร่ นั้นก่อให้เกิดผลเสียแก่สิ่งแวดล้อมก็ให้ระงับการขุดแร่ นั้น เห็นว่า ในแง่ของกฎหมายจะกระทำได้ในบางกรณีตามลักษณะที่กล่าวไว้โดยละเอียดใน (๒)^{๙๐} แล้ว

ส่วนการให้รอออกประทานบัตรใหม่ไว้เพื่อรอฟผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามข้อตกใจ ข้อ ๓. นั้น คงให้รอได้เพียงเท่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ เท่านั้น การจะให้รอจนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๒๖ โดยไม่คำนึงถึงขั้นตอนตามมาตรา ๑๘ นั้น ไม่อาจกระทำได้

ต่อสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการ เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้เสนอรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะเตรียมงานตามวรรคหนึ่งแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณารายงานดังกล่าวให้เสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น แต่ถ้าสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวสั่งอนุญาต ออกใบอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตขอให้ออกใบอนุญาต หรือขอต่ออายุใบอนุญาตได้

ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาไม่ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวระงับการสั่งอนุญาต การออกใบอนุญาต หรือการต่ออายุใบอนุญาต แก่บุคคลซึ่งขออนุญาต ขอให้ออกใบอนุญาต หรือขอต่ออายุใบอนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นชอบ

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคสี่แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาการดังกล่าวให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอมาตรการนั้น แต่ถ้าสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นชอบตามวรรคสี่ และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวสั่งอนุญาต ออกใบอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาต ขอให้ออกใบอนุญาต หรือขอต่ออายุใบอนุญาตได้

^{๙๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

สำหรับข้อที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้ขอเพิ่มเติมมาว่า ถ้าในกรณีที่ที่ประชุมเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการโดยกฎหมายที่มีอยู่ได้ ก็ขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าสมควรมีการแก้ไขกฎหมายด้วยหรือไม่ นั้น ที่ประชุมมีความเห็นว่า การที่จะสมควรแก้ไขกฎหมายหรือไม่ เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งหากรัฐบาลประสงค์จะให้การเป็นไปตามข้อตกลงใจของนายกรัฐมนตรีก็จะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๒๕